

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในสังคมโลกยุคปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมในการประกอบอาชีพ ตลอดจนนำประเทศไปสู่การแข่งขันด้านเศรษฐกิจ เข้าใจความแตกต่างทางการเมือง และวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นพลเมืองยุคโลกาภิวัตน์ การเรียนภาษาต่างประเทศจะช่วยให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษา ตลอดจนทั้งวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา นอกจากนี้ยังสร้างความเข้าใจ เกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย สามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ไทยไปสู่สังคมโลก (กรมวิชาการ. 2549 : 1)

สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของไทยโดยทั่วไป ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผู้สำเร็จการศึกษาทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา ยังไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปัจจัยสำคัญที่เป็นสาเหตุของปัญหาคือวิธีสอนของครูนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2541 : 2) ที่ได้ระบุปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ว่าเป็นปัญหาเรื้อรังตลอดมาจนถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งพอสรุปได้ว่า ปัญหาใหญ่มาจากครู เนื่องจากครูไม่มีความรู้ไม่รู้จักวิธีสอน ครูส่วนใหญ่สอนแต่การอ่าน การเขียน และการแปล ไม่ได้มีการสอนพูดเท่าที่ควร เพราะตัวครูเองก็พูดภาษาอังกฤษไม่ได้ สอดคล้องกับชุนมิน (Shumin. 1997 : 8) ที่ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสอนการพูดว่า การพูดภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่ยากยิ่งสำหรับผู้เรียน เพราะผู้เรียนมักพูดภาษาอังกฤษได้ไม่ดี ขาดความแคล่วคล่องในการใช้โครงสร้างภาษา และสำนวนต่าง ๆ ขาดความเข้าใจในสภาพความเป็นจริงทางวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เนื่องจากผู้เรียนไม่ได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร นอกจากนี้ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537 : 14) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการสอนพูดภาษาอังกฤษตามสภาพความเป็นจริงว่า เมื่อผู้เรียนอยู่ในสิ่งแวดล้อมแบบไทย ๆ แทบจะไม่มีโอกาสได้พูดภาษาอังกฤษ นอกจากเวลาเรียนภาษาอังกฤษในห้องเรียนเท่านั้น นอกจากนี้ผู้เรียนยังไม่เห็น

ความจำเป็นหรือประโยชน์ของภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในชนบท มีความจำเป็นที่จะต้องให้ภาษาอังกฤษน้อยมาก

จากการที่ผู้วิจัยได้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้พบปัญหา และอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ จากการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาอังกฤษในแต่ละชั่วโมง พบว่า ผู้เรียนบางคนไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ การทดสอบจุดประสงค์การเรียนรู้ต้องประเมินผลหลายครั้ง ผู้เรียนจึงจะผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 80 หรือบางคนไม่สามารถผ่านเกณฑ์ที่กำหนดให้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียนต่ำกว่าทุกกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งอยู่ในระดับไม่เป็นที่น่าพอใจ สอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 พ.ศ. 2549 (2553 : 13) ซึ่งอยู่ในระดับต้องปรับปรุงคุณภาพ และผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ม.6 (พ.ศ. 2551) พบว่า วิชาภาษาอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ย 26.77 ซึ่งเป็นระดับคะแนนที่ต่ำมาก เมื่อวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาจากระบบการเรียนการสอน พบว่า มีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ซึ่งเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เจริญไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สื่อต่าง ๆ เข้ามามีบทบาทสำคัญ และส่งผลกระทบต่อผู้เรียนมาก เช่น วิดีโอเกม วีดีโอ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น ผู้เรียนส่วนมากจะใช้เวลาหาความสนุกจากสื่อเหล่านี้มากเกินไปจนไม่สนใจการเรียนไม่ทบทวนความรู้ที่เรียนไป สาเหตุจากผู้ปกครองบางคนไม่มีพื้นฐานความรู้ทางด้านภาษาอังกฤษ เมื่อลูกมีปัญหาทางการเรียนจึงไม่สามารถให้คำแนะนำแก่ลูกได้ ผู้ปกครองบางคนไม่เห็นความสำคัญ และความจำเป็นของภาษาอังกฤษ จึงไม่ส่งเสริมให้ลูกสนใจวิชาในส่วนสาเหตุจากผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนแต่ละคนมีความสนใจที่แตกต่างกัน มีสติปัญญาที่แตกต่างกัน การที่กำหนดให้ทุกคนต้องเรียนรู้เนื้อหาในระยะเวลาที่เท่ากัน และด้วยวิธีเดียวกันย่อมเป็นไปได้ยาก นอกจากนี้ผู้เรียนส่วนมากไม่สนใจกลับไปทบทวนเนื้อหาที่บ้าน ทำให้ลืมเนื้อหาที่เรียนไป เมื่อครูสอนเนื้อหาใหม่ผู้เรียนจึงไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ทันที นอกจากนี้สาเหตุจากครูผู้สอน พบว่า เนื่องจากครูผู้สอนต้องทำงานนอกเหนือหน้าที่หลายด้าน เช่น เป็นเจ้าหน้าที่วิชาการ ต้องทำกิจกรรมทางวิชาการ กิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ ทำให้ไม่มีเวลาเหลือที่จะทบทวนเนื้อหาให้แก่ผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนลืมเนื้อหาที่เคยเรียน เมื่อทำการวัดผลและประเมินผลการเรียนจึงทำให้ผู้เรียนไม่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ จากปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนทำให้ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเกิดเจตคติที่ไม่ดีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัย ได้ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรสถานศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และศึกษาเทคนิควิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ จากตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ และได้พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การสอนกับเพื่อนครูแล้ว พบว่า ได้มีนักการศึกษา และผู้สนใจเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหาตลอดทั้งผลงานการวิจัย คือ ลาด้ส (Ladousse. 1997 : 5) และ เมนทส์ (Ments. 1983 : 24 – 27) ได้ให้ความเห็นต่อกิจกรรมบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมฝึกทักษะการพูดที่สนุก ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียน และมีโอกาสฝึกพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ จะทำให้ผู้เรียนกล้าแสดงความรู้สึกรที่ซ่อนอยู่ ให้โอกาสกับผู้เรียนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และเป็นแรงจูงใจนำไปสู่การเรียนรู้โดยอัตโนมัติ กิจกรรมบทบาทสมมติจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การควบคุมอารมณ์และความรู้สึก ซึ่งไม่ใช่พฤติกรรมของผู้เรียนเอง แต่เป็นพฤติกรรมของตัวเอง จึงทำให้กิจกรรมนี้เป็นผลดีต่อทัศนคติ และความรู้สึกของผู้เรียน นอกจากนี้ ลักษณะของกิจกรรมบทบาทสมมติเป็นการนำสถานการณ์ในชีวิตประจำวันมาเป็นสถานการณ์ในห้องเรียน อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจการฝึกคิด เพราะในชีวิตจริงหากต้องเผชิญสถานการณ์นั้น ๆ ผู้เรียนจะต้องคิดหาหนทางแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม กิจกรรมบทบาทสมมติทำให้ผู้เรียนมีโอกาสพูด ตลอดจนแสดงออกทางด้านอากัปกิริยา และความรู้สึกตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในชีวิต เป็นการฝึกที่ผู้เรียนมีโอกาสสำรวจสถานการณ์ที่จะเผชิญ และคิดหาทางแก้ปัญหา สอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยของ จูฮาร์ตัน ฮานี (2534 : 86) ที่ได้ศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษส่วนทักษะการฟัง-พูดเพื่อการสื่อสาร และความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาโดยใช้เทคนิคบทบาทสมมติ และการสอนตามคู่มือครูผลการทดลองพบว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร และมีความเข้าใจในวัฒนธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 สอดคล้องกับ ชุง (Chung. 1963 : 43) ได้นำเอากิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ที่มหาวิทยาลัย เฟิง เซีย ซึ่งอยู่ในประเทศไต้หวัน และพบว่า วิธีสอนโดยใช้กิจกรรม บทบาทสมมติได้รับความสนใจจากผู้เรียนเป็นอันมาก เพราะสามารถพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษได้ นอกจากนี้ ยังทำให้การดำเนินการสอนเป็นไปอย่างสนุก ไม่น่าเบื่อ ดังนั้น จึงควรนำเอาวิธีการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ในชั้นเรียนที่เรียนภาษาต่างประเทศ ส่วนริชาร์ดส์ (Richards. 1985 : 83-90) ได้นำกิจกรรมบทบาทสมมติไปทดลองใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่มีอายุระหว่าง 19 - 24 ปี

ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งของฮาวาย ผลการทดลองพบว่า กิจกรรมบทบาทสมมติมีผลทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสดีกทักษะการฟัง และทักษะการพูดอย่างแท้จริง

จากความสำคัญและประโยชน์ของบทบาทสมมติดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสในการพูดให้สอดคล้องกับการจัดสิ่งแวดล้อม ตลอดจนบรรยากาศ และวิธีการสอนที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาการเรียน และวัยของผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกพูดภาษาอังกฤษ และเกิดเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาทักษะการพูดของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาข่าวิทยาคม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ตามแผนงานการวิจัยครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาข่าวิทยาคม ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนาข่าวิทยาคม ที่ได้รับการสอน โดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ ก่อนเรียนและหลังเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ มีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ มีเจตคติของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (วิชาภาษาอังกฤษ) อ 43101 เป็นวิชาบังคับ

โรงเรียนนาข้าววิทยาคม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553
จำนวน 110 คน จาก 3 ห้องเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ที่เรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (วิชาภาษาอังกฤษ) อ 43101 เป็นวิชาบังคับ โรงเรียน
นาข้าววิทยาคม อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 40 คน ได้มาโดยการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมบทบาทสมมติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ

3.2.2 เจตคติต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

4. ระยะเวลาการวิจัยครั้งนี้

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

เนื้อหาที่ใช้ในการสอน

เนื้อหาที่ใช้ในการสอนคัดเลือกจากหนังสือ Speed Up To the World Outside 3
รายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อ 43101 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544
ซึ่งมีเนื้อหา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังตรงตามหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนนาข้าววิทยาคม
การเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศในระดับช่วงชั้นที่ 4

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. กิจกรรมบทบาทสมมติ หมายถึง กิจกรรมการพูดที่ครูเป็นผู้กำหนดสถานการณ์
ให้ผู้เรียนแสดงบทบาท และสถานการณ์ที่ได้รับ เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกในการพูด
และทำทางตามลักษณะนิสัยของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์สมมตินั้น ซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ขั้นเตรียมการ ผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันกำหนดสถานการณ์ และบทบาท
สมมติเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกแก้ปัญหา และตัดสินใจ

1.2 ชั้นแสดง เริ่มด้วยการเตรียมผู้เรียนในด้านภาษาที่จะใช้ในการแสดงให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษาเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม จากนั้นนำเข้าสู่กิจกรรมบทบาทสมมติให้ผู้เรียนศึกษาสถานการณ์เป็นกลุ่ม เลือกผู้แสดงซ้อมก่อนการแสดง ผู้สอนเตรียมผู้สังเกตการณ์แล้วให้ผู้เรียนจัดฉาก และแสดงบทบาทสมมติ

1.3 ชั้นอภิปราย ผู้สอนและผู้เรียนสรุปเรื่องราว และอภิปรายเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์สมมตินั้น แลกเปลี่ยนประสบการณ์แสดงความรู้สึก และความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดง นอกจากนั้นผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้แสดงให้สมบูรณ์

2. การพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ หมายถึง การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการพูดภาษาอังกฤษสนทนาได้ตามสถานการณ์ และบทบาทที่กำหนดให้ ด้วยความมั่นใจ และประสบความสำเร็จในการสนทนาทุกเรื่อง สามารถพูดแสดงความคิดเห็นในเชิงไวยากรณ์ และออกเสียงชัดเจน ซึ่งสามารถประเมินได้จากการทดสอบการพูดภาษาอังกฤษอย่างเหมาะสม

3. เจตคติต่อการเรียนการสอน หมายถึง คุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียนที่แสดงออกเป็นความรู้สึก เป็นความคิดเห็นต่อกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางการพัฒนาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมบทบาทสมมติ
2. ได้แนวทางการสร้างเจตคติที่ดีให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
3. เป็นข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ